

Dokumentacja pedagoga specjalnego

Indywidualne potrzeby
rozwojowe i edukacyjne

Spis treści

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela pedagoga specjalnego	5
Zadania wynikające z rozporządzenia realizowane w szkole	7
Opinia i karta funkcjonowania ucznia w szkole	8
Kwestionariusze ankiet dla uczniów:	
- Niepowodzenia szkolne	12
- Stres ucznia	14
Środowisko rodzinne - wpływ na trudności wychowawcze ucznia, niedokończone zdania, ankieta dla uczniów i rodziców	17
Zestawy kontrolne do rozpoznawania talentu u dzieci w wieku wczesnoszkolnym	24
Test pozwalający ustalić styl uczenia się	30
Informacje na temat preferencji uczniów i nauczycieli w przypadku poszczególnych stylów uczenia się	36
Test pozwalający ustalić dominującą półkulę mózgową	37
Profil superłącza edukacyjnego – skuteczne strategie uczenia się	42

PEDAGOG SPECJALNY

27 maja 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1116). Przewiduje ona szereg zmian dla szkół i przedszkoli. Jedną z ważniejszych zmian jest ta dotycząca zatrudniania specjalistów. Nowe regulacje pojawią się w Karcie Nauczyciela. Nowelizacja wprowadza nowe stanowisko specjalisty – pedagoga specjalnego. Stanowisko to będzie funkcjonowało obok dotychczasowych, tj. pedagoga, psychologa, logopedy, terapeuty pedagogicznego oraz doradcy zawodowego.

Jak czytamy w uzasadnieniu modyfikacji przepisów, zmiany mają na celu zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości wsparcia udzielanego dzieciom i młodzieży w procesie kształcenia, wychowania i opieki, co jest konieczne z punktu widzenia informacji płynących z badań dotyczących kondycji psychofizycznej dzieci i młodzieży. Stan epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 i związany z nią reżim sanitarny (zwłaszcza aspekt izolacji społecznej) doprowadziły do znaczącego osłabienia kondycji psychicznej uczniów. W celu przeciwdziałania temu zjawisku, zdaniem ustawodawcy, konieczne jest zwiększenie liczby zatrudnionych w przedszkolach i szkołach nauczycieli specjalistów. Pedagodzy specjalni będą stanowić wsparcie dla pozostałych nauczycieli prowadzących zajęcia z dziećmi i uczniami w sposób uwzględniający zróżnicowanie ich potrzeb, a także realizować specjalistyczne zajęcia bezpośrednio z uczniami i udzielać porad i konsultacji rodzicom uczniów.

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2022 r., poz. 1769) określa kwalifikacje pedagoga specjalnego zatrudnianego w przedszkolach i szkołach niebędących specjalnymi. Stanowisko pedagoga specjalnego będzie mogła zajmować osoba, która ukończyła:

- jednolite studia magisterskie na kierunku pedagogika specjalna oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego lub drugiego stopnia w zakresie pedagogiki specjalnej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego i drugiego stopnia w zakresie pedagogiki oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej albo studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej lub edukacji włączającej.

Do 31 sierpnia 2026 r. kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela pedagoga specjalnego będą także posiadały inne osoby:

- w przedszkolach – osoby, które mają kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu i w klasach I–III szkoły podstawowej, a ponadto ukończyły studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
- w szkołach i przedszkolach – osoby, które mają kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole i przedszkolu, a ponadto ukończyły kurs kwalifikacyjny lub studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej.

Zgodnie z wyjaśnieniami MEiN studia na kierunku pedagogika specjalna bądź w zakresie pedagogiki specjalnej należy łączyć z następującymi kierunkami studiów lub specjalizacjami:

- rewalidacja (niegdysiejsza nazwa „pedagogiki specjalnej”),
- resocjalizacja,
- surdopedagogika,
- tyflop pedagogika,
- oligofrenopedagogika,
- edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
- edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- pedagogika resocjalizacyjna,
- pedagogika zdolnych i uzdolnionych,
- logopedia – tylko jeśli są to studia pięcioletnie, dające tytuł magistra pedagogiki specjalnej ze specjalnością logopedia,
- pedagogika korekcyjna.

Pensum pedagoga specjalnego, podobnie jak w przypadku pozostałych specjalistów, o których mowa w art. 42d ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, określa organ prowadzący. Pensum to nie może być jednak wyższe niż 22 godziny tygodniowo. Formalnie szkoła czy przedszkole nie będzie musiała zatrudnić wszystkich specjalistów, ale określoną liczbę specjalistów. Obowiązek zatrudnienia nauczycieli specjalistów w łącznej liczbie etatów, określonej w Karcie Nauczyciela, będzie wprowadzany stopniowo. A to oznacza, że wymogi te będą nieco łagodniejsze w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 (z uwagi na przepisy przejściowe). I tak:

Dzieci (uczniów)	Liczba etatów w roku szkolnym 2022/2023	Liczba etatów w roku szkolnym 2022/2023	Liczba etatów od roku szkolnego 2024/2025
1-10	0,25 etatu	0,25 etatu	0,25 etatu
11-20			0,4 etatu
21-30			0,6 etatu
31-40	0,5 etatu	0,5 etatu	0,8 etatu
41-50			1 etat
51-100	1 etat	1 etat	1,5 etatu
od 101	1,5 etatu + 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 uczniów	1,5 etatu + 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 uczniów	2 etaty + 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 uczniów/dzieci

Do tej puli nie będą wliczani nauczyciele posiadający kwalifikacje do zajmowania stanowiska tzw. nauczyciela wspomagającego.

Liczbę uczniów oblicza się według stanu na 1 września danego roku szkolnego. Tym samym przez cały rok szkolny trzeba będzie odnosić się do liczby uczniów z początku tego roku.

W ramach pensum pedagog specjalny będzie realizował zajęcia w ramach zadań związanych z:

- rekomendowaniem dyrektorowi działań w zakresie zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz dostępności;
- prowadzeniem badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży w celu określenia:
 - mocnych stron,
 - predyspozycji,
 - zainteresowań i uzdolnień,
 - przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu;
- wspieraniem nauczycieli w:
 - rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży,
 - udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z dziećmi i młodzieżą,
 - dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz ich możliwości psychofizycznych,
 - doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb dzieci i młodzieży;
- rozwiązywaniem problemów dydaktycznych i wychowawczych dzieci i młodzieży;
- dokonywaniem wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży objętych kształceniem;
- określaniem warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych niezbędnych do nauki, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci i młodzieży;
- udzielaniem dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- prowadzeniem zajęć rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.